

Recenzie

DENISA BALLOVÁ

**Vnútro sa valí prítomnosť
aj minulosť pre stratené korene**

KOLÁŘIKOVÁ, Hana. 2017. *Pravý leopardí
kožich*. Brno : Host.

Netúžila po dieťati ako jej rovesníčky. Nikdy sa nerozplývala nad ich fotkami, ktoré sa ako epidémia šírili na sociálnych sieťach. Postupne si všetky svoje kamarátky, ktorým sa narodili deti, skryla a viac sa nezaujímala o ich osud. Už si s nimi nemala čo povedať. Liezlo jej na nervy, keď sa do jej obľúbenej kaviarne nahrnula skupina matiek s obrovskými kočikmi, ktorá sa nerozprávala o ničom inom, len o nevídanom pokroku vo vývoji svojich „úžasných“ detí. Boli dni, keď mala pociť, akoby sa proti nej spriahol celý svet a na každom rohu stretávala ženy s veľkým bruchom, ktoré sa pre svoje šťastie usmievali ešte aj na opitých bezdomovcov. Keď sa jej po dlhom čase ozvala kamarátka zo strednej, aby jej na Skype oznámila, že čaká dieťa, prijala túto správu ako varovanie pred hurikánom a po ukončení hovoru sa rozrevala. Mala o sebe pochybnosti, že nie je normálna, keď netúži po deťoch, ocikovaných plienkach, prebdených nociach. Milovala svojho partnera, neusporiadaný život, cestovanie po svete, kufré neustále pripravené na odchod. Podobne ako Jana z románu *Pravý leopardí kože*, ktorá však nakoniec otehotnela. Nie však so svojím partnerom, ale s manželom najlepšej kamarátky. Aby tých komplikácií nebolo málo, dieťa sa jej narodilo predčasne a zomrelo. Toto nie je žiadny záver knihy, len jej začia-

tok. K jednoduchým priznaniam dochádza v románe českej autorky Hany Kolářikovej hneď na prvých stranách. Podstatné sa totiž odohralo dávno pred týmto úvodom.

Jana sa po smrti dieťaťa vracia do svojho obrovského bytu v centre Prahy. Jej vnútro sa rozplína divoký prales, ktorý spoznala v Afrike, kde otehotnela. Hoci sa bála silných citových väzieb, mužov odjakživa priťahovala. Mala v sebe totiž niečo znepokojivé, magické, nadčasové. Bola iná ako ostatné ženy, niečo z nej skrátka vyžarovalo. A navyše mala originálny štýl. S citom pre módu a umenie sa narodila, a hoci to všetko mohla využiť pre svoj prospech, ona sa radšej rýpala v zemi. Pre povolanie archeologičky nepotrebovala módne kúsky, stačili jej montérky a lopatka. Po smrti dieťaťa sa všetko rozplynulo – práca nebola podstatná, byt zostal tichý a obrovský, premkol ju smútok a spomienky na minulosť: „*Od malička vládla osobným kouzlem a ke všemu pristupovala tak originálnym spôsobem, až vyvolávala dojem, že se nezrodila z ženy, ale přiletěla z nějaké jiné, inteligentnější planety. Vždy něco vyzařovala, svítila a třeptala se navenek, byla jako barevná postava ze středověkého obrazu – světlo na ni nedopadalo zvnějšku, nezahalovalo ji do šerosvitu, ale vyzařovalo přímo z ní. Přesto odolávala náporům vnitřní temnoty tak jako všichni ostatní, ale po porodu a úmrtí dítěte se jí nechala zahltit a teď je plná obav a temných postav z minulosti*“ (s. 44 – 45).

Hovorí sa, že čas všetko napraví, prifarbí dôvody, skreslí závery, pomôže. V Janinom prípa-

de sa však zastavil a nabral opačný smer. Jana totiž začala žiť viac v tom, čo bolo, než v tom, čo práve je. Postupne zisťovala, že utrpenie je súčasťou života jej rodiny, je prerastené minulými generáciami. Rozplína sa ako liana, ktorá sa ťahá do výšky, ovíja sa okolo jej rodokmeňa, napáda všetky oporné stĺpy, rodičov, starých rodičov aj tých, čo boli dávno pred nimi. V odkrývaní strategických časov a dávnych krívd Jana nachádza katarziu vlastného utrpenia, a preto si volí život medzi mŕtvymi: „Stejně je to i s nemocemi. Pokud mají původ v rozvrácených lidských vztazích, táhnou se přes další generace. I oběti holocaustu a válečných zločinů se rodí znovu ve vlastních potomcích, neskončilo to. Hra je pořád v běhu. Krev neumírá, ale rodí se znovu a znovu v dalších pokoleních. V krvi je všechno, i cena života“ (s. 24). Leopardí kožuch nie je len dedičstvom po Janinej prababičke, je metaforou starých čias, keď boli ľudia k sebe úctiví, nehľadeli na to, kto má aké vierovyznanie, národnosť, kde býva a čo vlastní. Potom však prišla vojna, holokaust, majetky sa habali, susedia sa otáčali chrbtom a ľudia mizli, nevedno kde a nevedno kedy. To všetko spôsobilo, že mnohé európske rodiny stratili svoje korene. Je veľa tých, ktorým chýbajú predkovia, ktorí nemajú tušenia, odkiaľ pochádzajú a kam vlastne patria.

Hoci väčšina súčasníkov nezažila holokaust, autorka sama priznáva, že si všetko nesú v sebe tí, čo žijú dnes, i tí, čo ešte len prídu na svet. Jana je jednou z nich. V odhaľovaní minulosti svojich predkov nachádza zmierenie. Jej vnútro prestupuje minulosť a prítomnosť, všetko sa valí jedno cez druhé, aby ju to nakoniec ovládlo, vyliečilo, pomohlo jej vykročiť vpred: „Jako kdyby tady opravdu neexistoval čas. Cítím takové uvolnění, až se zalykám úzkostí. Něco tady proudí skrz člověka i věci. Jen se na to dokázat naladit a jsi současně tady mezi tím vším, za tím i pod tím. Čas není. Rozumíš mi? Různé časové linie se opakovaně vynořují a zase ztrácejí. Když tady teď na někoho pohlednu, možná že to je pouhý stín, aniž bych si to uvědomil. Minulost vlastně neexistuje,

všechno, co se stalo, se vůbec nestalo, ale stane se to znovu, když na to pomyslíme. A to je hrozné. Může to být nikdy nekončící mizérie“ (s. 190). A presne tak to je v Janinom prípade, keď pátra po tom, čo bolo, aby sa oslobodila od toho, čo je. Pôrodom a smrťou dieťaťa privádza na svet duchov – tých, ktorých krv jej koluje v tele, ale aj tých, ktorých prijala za predkov, keď si privlastnila veci, v ktorých zostali uväznení.

Hana Kolaříková sa však nevenuje len rozpoloženiu zlomenej ženy, ktorá môže miestami budiť dojem dokonalosti. Jane často chýba jasná motivácia a detailnejšie vykreslenie jej vnútorného sveta. K záveru sa postupne rozpadá, keď dej preberajú vedľajšie postavy jej starého života.

Autorka navyše do príbehu vmiešava opisy Prahy, v ktorej Jana vyrastala a dospela. Jana bola odjakživa veľkomestské dievča. Milovala vychádzky do pražských ulíc, davy turistov, ktoré zaplnili centrum, hluk električiek, topánky zodraté z dlažbových kociek. Netrpelivo vyčkávala na zvony, poznala všetky sochy. V Prahe bola skrátka doma podobne ako Kolaříková, ktorá je historička a ponúka originálnejšie a detailnejšie opisy mesta ako ktorýkoľvek turistický sprievodca. Václavské námestie napríklad opísala tak, ako si ho bežný návštevník nevšimne.

Črepiny Janinho doterajšieho života sú roztrúsené po celej Prahe podobne ako stopy po tých, čo ju pred vojnou museli opustiť a už sa nevrátili. Tretí román českej autorky je preto do veľkej miery mystický a ezoterický. Vládnu mu totiž príznaky duchovia minulosti a šamanizmus, s ktorým sa Jana stretáva v Afrike a tiež pri svojej práci archeologičky.

Román *Pravý leopardí kožich* nie je len príbehom o stratách, ktoré si v sebe nesieme, aj keď o nich nevieme. Je o dôležitosti poznať svoju minulosť a svojich predkov. Pochopiť, čo sa stalo dávno pred tým, ako sme sa narodili, aby sme mohli nájsť pokoj nie po smrti, ale v pravý čas.

DENISA GALLOVÁ vyštudovala žurnalistiku a politológiu v Bratislave. Štyri roky pracovala v SME, odkiaľ v septembri 2014 odišla študovať žurnalistiku do Aix en Provence. V rámci štúdia pobroka